

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.365>

JEL classification: E58, G21

UDC: 336.71:338.124.4:351.82

Євген ЧАЙКОВСЬКИЙ

аспірант,

Західноукраїнський національний університет, Україна

E-mail: chaikovsky26@gmail.com

ORCID iD: 0009-0007-0179-5422

ВПЛИВ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ: ФАКТОРИ, ЗАГРОЗИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ

АНОТАЦІЯ

В результаті аналізу встановлено, що банківська система України відіграє ключову роль у забезпеченні економічної безпеки держави, оскільки стабільність банківського сектора безпосередньо впливає на фінансову стійкість країни, можливості економічного зростання та добробут населення. Проведено аналіз чинників, що впливають на стабільність банківського сектора та економічну безпеку країни. Досліджено роль державного управління, зокрема Національного банку України в забезпеченні стійкості банківської системи. Визначено ефективні інструменти державного регулювання для підвищення фінансової безпеки. Обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення механізмів управління банківським сектором з метою зміцнення економічної безпеки України.

Ключові слова: економічна безпека; економічна безпека держави; економічна безпека банків; банківський сектор; фінансова стабільність; ліквідність банківської системи; Національний банк України.

Вступ

Постановка проблеми. Економічна безпека держави відіграє ключову роль у забезпеченні національної безпеки. Економічна сфера має визначальний вплив на всі інші сфери життєдіяльності суспільства, оскільки вона формує базис для їх функціонування та розвитку. Зі свого боку, стан економіки прямо впливає на рівень соціальної стабільності, політичну стабільність, захист національних інтересів та конкурентоспроможність країни на міжнародній арені. Тому забезпечення економічної безпеки є необхідною умовою для комплексного захисту національних інтересів та сталого розвитку держави.

Економічна безпека України залежить від стабільності фінансового сектора, зокрема

банківського. Банківська система відіграє ключову роль у забезпеченні макроекономічної стабільності, стимулюванні інвестицій та кредитуванні бізнесу, а також у підтримці міжнародних економічних відносин. Однак, нестабільність або кризи у банківському секторі можуть мати негативні наслідки для економічної безпеки держави. Вивчення основних факторів впливу банківського сектора на економічну безпеку держави та інструментів державного управління є необхідним для розробки ефективних антикризових заходів, які сприятимуть зниженню ризиків для економіки України.

Сьогодні економіка України стикається з глибокою кризою через військові дії, що характеризується значним скороченням валового внутрішнього продукту, дефіцитом

© Євген Чайковський, 2024

Отримано: 01.11.2024 р.

Рекомендовано до друку: 10.12.2024 р.

Опубліковано: 20.12.2024 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Чайковський Є. Вплив банківського сектора на економічну безпеку України: фактори, загрози та інструменти державного управління для їх мінімізації. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 4. С. 365-380. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.365>

державного бюджету, зниженням економічної активності, падінням реальної заробітної плати та ін. З огляду на ці фактори, постає гостра потреба у зміцненні фінансової та економічної безпеки країни. Негативні впливи охоплюють найважливіші сектори економіки, що викликає кризові явища у фінансовій, політичній та банківській сферах, потенційно призводячи до суттєвих деструктивних змін в економіці України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням впливу банківського сектора на економічну безпеку України займалися такі вчені, як: Л. Акімова [1], О. Буряк [2], О. Кириченко [3], В. Коваленко [4], С. Мелесик [3], А. Реверчук [5], Л. Шавалюк [6] та інші. У своїх роботах вони досліджували ключові чинники, що впливають на стабільність банківської системи, аналізували ризики, які виникають у банківському секторі, та їхній вплив на економічну безпеку держави.

Проте більшість цих досліджень зосереджені переважно на питаннях функціонування та регулювання банківської діяльності й фінансової безпеки, що робить проблему впливу банківського сектору на економічну безпеку України особливо актуальною в контексті сучасних економічних викликів.

Мета статті

Метою статті є ідентифікація основних факторів впливу банківського сектору на економічну безпеку України та визначення інструментів державного управління для мінімізації негативних впливів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Для збереження та посилення позиції України на світовій арені необхідно забезпечити сталий розвиток економіки та створити сприятливі умови для її подальшого зростання. Це передбачає проведення реформ, спрямованих на зміцнення фінансової системи, підтримку малого і середнього бізнесу, залучення інвестицій та підвищення рівня інноваційної активності. Важливими є також розвиток інфраструктури, розширення експортних можливостей та зниження регуляторних бар'єрів для підприємств. Стратегія сталого економічного розвитку

повинна ґрунтуватися на використанні природних і людських ресурсів України, модернізації промислових галузей і підтримці новітніх технологій, що дозволить не лише покращити конкурентоспроможність країни, але й забезпечити стабільне підвищення добробуту населення.

З огляду на останні тенденції розвитку економіки України, варто зазначити, що економічна безпека країни перебуває на стадії становлення, і на неї впливають численні негативні фактори, що призводять до деградації економічних показників. Одним із таких факторів є фінансова стабільність банківської системи. Враховуючи тематику статті, необхідно розглянути основні поняття «економічна безпека», «економічна безпека держави», «економічна безпека банків».

Теоретичним аспектам економічної безпеки присвячено значну кількість наукових праць вітчизняних дослідників, які розглядають концептуальні підходи до визначення цього явища, його складові, фактори впливу та методи забезпечення (табл. 1).

Вчені аналізують ключові загрози економічній безпеці, пропонують моделі її оцінювання та розробляють рекомендації щодо ефективної економічної політики для захисту національних інтересів. Ці дослідження є основою для формування стратегії забезпечення економічної безпеки держави, враховуючи специфіку та сучасні виклики розвитку української економіки.

На сьогоднішній день існує безліч поглядів науковців на трактування сутності поняття «економічна безпека». До прикладу, як стан і здатність економічної системи протидіяти небезпеці руйнації, економічну безпеку трактують О. М. Бандурка, В. Є. Духов, К. Я. Петрова і І. М. Червяков [7].

Іншої думки С. Н. Ілляшенко, стверджуючи, що під економічною безпекою слід розуміти стан ефективного використання ресурсів та існуючих можливостей [8, с. 13].

О. Ф. Новікова, Р. В. Покотиленко під економічною безпекою розуміють стан захищеності економічних інтересів особи, суспільства, держави від економічних загроз та

інших загроз національній безпеці, які впливають на них [9].

Таблиця 1. Основні погляди щодо трактування сутності поняття «економічна безпека»

Автор	Визначення
О Бандурка, В. Духов, К. Петрова, І. Червяков [7]	стан і здатність економічної системи протистояти небезпеці руйнації її організаційної структури і статусу, а також перешкодам досягнення мети розвитку
С. Ілляшенко [8, с. 13]	стан ефективного використання ресурсів та існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім загрозам, і забезпечує тривале виживання та стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії
О. Новікова, Р. Покотиленко [9]	стан захищеності економічних інтересів особи, суспільства, держави від економічних загроз та впливаючих на них інших загроз національній безпеці
Г.Пастернак-Таранущенко [10, с. 68]	стан держави, за якого вона забезпечена можливістю створення і розвитку розуму для плідного життя її населення, перспективного розвитку її економіки в майбутньому, та зростання добробуту її мешканців
В. І. Франчук, І. О. Корчинський [11]	стан, при якому система може ефективно розвиватися та протидіяти негативному впливу свого зовнішнього та внутрішнього середовища

Примітка. Складено на основі [7; 8; 9; 10; 11]

Г. Пастернак-Таранущенко вважає, що економічна безпека держави – стан держави, за якого вона забезпечена можливістю створення і розвитку розуму для плідного життя її населення, перспективного розвитку її економіки в майбутньому, та зростання добробуту її мешканців [10, с. 68].

В. І. Франчук, І. О. Корчинський вважають, що поняття «економічна безпека» слід розглядати як стан, при якому система може ефективно розвиватися та протидіяти негативному впливу свого зовнішнього та внутрішнього середовища [11].

На сьогоднішній день, економічну безпеку розглядають на декількох рівнях, одним з найвищих є економічна безпека держави.

Л. Акімова зазначає, що економічна безпека сприяє формуванню надійної та забезпеченої необхідними ресурсами системи захисту національних інтересів у сфері економіки. Вона забезпечує стійкість економіки до внутрішніх та зовнішніх загроз, зберігаючи її стабільний розвиток і здатність ефективно реагувати на виклики [1, с. 19].

На думку, О. Д. Буковської та Н. Н. Пойда-Носик економічну безпеку держави слід розглядати як стан національної економіки, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх та зовнішніх

загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства і держави [12, с. 55].

Деяку іншою думку притримується Х. Маховскі визначаючи це поняття як стан держави, при якому забезпечується висока міра незалежності від стратегічних партнерів, тобто тих, які потенційно можуть впливати на політичні рішення, які будуть неприйнятні з комерційної точки зору [13, с. 40].

На думку М. Пендюри, економічна безпека держави є не лише ключовою складовою системи національної безпеки, яка забезпечує захист національних інтересів, але й вирішальною умовою їх дотримання та ефективною реалізації. Економічна безпека відіграє фундаментальну роль у підтримці стійкості держави та її здатності протистояти загрозам [14, с. 13].

Поняття «економічна безпека держави» є комплексним та багатовимірним терміном, що відображає здатність національної економіки підтримувати стабільний розвиток, захищати свої інтереси, а також ефективно протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Зокрема фінансова стабільність – стійкість банківської системи, яка забезпечує достатній рівень ліквідності, захищеність банківського сектору та ефективність грошово-кредитної політики. Це

дозволяє мінімізувати ризики криз та забезпечувати довготривалу економічну стабільність.

На нашу думку, економічна безпека держави – це стан захищеності національної економіки, який забезпечує її стабільний розвиток, здатність протидіяти внутрішнім та зовнішнім загрозам, підтримувати конкурентоспроможність та національну економічну незалежність, ефективне функціонування основних економічних інститутів, підтримання соціально-економічної стабільності, а також створення умов для підвищення рівня життя населення.

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки забезпечення економічної безпеки є однією з головних функцій державного апарату, оскільки вона тісно пов'язана з національною безпекою країни. Ключову роль у цьому процесі відіграє банківська система, яка забезпечує стабільність фінансового сектору, ефективний розподіл ресурсів та підтримку платіжної дисципліни. Стійкість банківської системи визначає здатність держави протидіяти фінансовим ризикам, гарантувати захист інтересів громадян та підприємств, а також зберігати макроекономічну стабільність, що є фундаментом для економічного зростання та соціального благополуччя.

Економічна безпека банків визначається як сукупність умов, за яких потенційно небезпечні дії чи обставини, що можуть негативно вплинути на фінансовий стан комерційних банків, усунені або зведені до мінімального рівня. Це забезпечує стабільне функціонування банківської системи, збереження та відтворення банківського майна та інфраструктури, а також сприяє досягненню банками своїх статутних цілей без суттєвих перешкод чи ризиків [3, с. 228].

На нашу думку, економічна безпека банків – це здатність банківської системи забезпечувати фінансову стабільність та безперервність своєї діяльності в умовах економічних викликів, збереження довіри клієнтів та мінімізацію ризиків для національної економіки.

Ці визначення допомагають чіткіше зрозуміти сутність та важливість взаємозв'язку банківського сектору та економічної безпеки держави.

Банківську систему слід розглядати як невід'ємну частину національної економіки, що тісно пов'язана з економічною безпекою держави. Вона відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності економічних процесів, підтримці фінансової стійкості та захисті національних інтересів у сфері економіки.

Банківська система України є ключовим елементом фінансової системи країни та займає центральне місце у забезпеченні всіх економічних відносин. Вона не тільки інтегрована в економічну інфраструктуру, що обслуговує реальний сектор виробництва, але й безпосередньо залежить від його розвитку, одночасно здійснюючи значний вплив на економічну динаміку. Як основний механізм фінансування, банківська система відіграє важливу роль у підтримці стабільності та розвитку національної економіки, забезпечуючи доступ до капіталу, підтримуючи інвестиційну активність та стимулюючи інновації в реальному секторі. Ефективність її функціонування впливає на стабільність національної валюти, рівень інфляції, зайнятість та загальний економічний добробут, роблячи її фундаментом для сталого економічного розвитку країни.

В табл. 2 наведено основні ознаки банківського сектору.

Ці ознаки дозволяють охарактеризувати банківський сектор як складну, динамічну систему з високою здатністю до адаптації та саморегулювання.

Стійка банківська система виконує унікальні функції системоутворення, забезпечуючи ефективне функціонування всіх суб'єктів економічних відносин через надання банківських послуг.

Стійкість банківської системи полягає у міцному зв'язку між її елементами. У разі порушення цієї стійкості, недотримання внутрішніх норм безпеки або недостатнього розвитку, банківська система може перетворитися на загрозу економічній безпеці країни. Це може проявлятися через фінансові кризи, нестабільність кредитування та зниження довіри до фінансових установ, що негативно вплине на загальний стан економіки.

Таблиця 2. Головні ознаки банківського сектора України

Ознака	Опис
Динамічність	Банківські установи постійно адаптуються до змін в економічному середовищі, демонструючи гнучкість та розвиток у своїй поведінці.
Здатність до самоналаштування, саморегулювання та саморозвитку	У разі банкрутства одного банку його місце на ринку швидко займає інша установа, що забезпечує стабільність фінансової системи.
Складні взаємозв'язки	Наявність численних взаємозв'язків, включаючи зворотні, дозволяє класифікувати банківський сектор як складну систему.
Структурна різноманітність	Велика кількість елементів банківського сектора, які мають свої локальні цілі, водночас підпорядковуються спільній меті максимізації прибутку та підвищення ліквідності.
Концентрація на специфічній діяльності	Основна увага банків зосереджена на операціях у грошово-кредитній сфері, при цьому суворо дотримується принцип збереження «банківської таємниці».

Примітка. Складено на основі [5, с. 421]

На рис. 1 вказано основні фактори впливу банківського сектору на економічну безпеку України:

1. Фінансова стабільність і ліквідність банківської системи. Фінансова стабільність банківського сектору є базовим фактором для економічної безпеки країни. Високий рівень ліквідності банків та достатність капіталу дозволяють системі функціонувати стійко навіть у кризові періоди. Зниження ліквідності призводить до банківської паніки, збільшення обсягів неплатежів та втрати довіри до фінансових інституцій, що може викликати загальний економічний спад.

2. Кредитна діяльність банків і доступність фінансування. Кредитування економіки банківськими установами є важливим для підтримки бізнесу та економічного зростання. Однак, якщо кредитна діяльність не підкріплена належним управлінням ризиками, це може призвести до зростання обсягів проблемної заборгованості. Високий рівень кредитного ризику послаблює економічну безпеку, оскільки банківські установи втрачають кошти і можливості для подальшого кредитування.

3. Валютні ризики та залежність від іноземного капіталу. Банківський сектор

України залежить від коливань валютних курсів через високий рівень валютного кредитування. Валютні ризики виникають у зв'язку зі змінами обмінного курсу національної валюти, що може призвести до подорожчання обслуговування боргів та збільшення витрат для бізнесу. Надмірна залежність від іноземного капіталу також може підсилювати економічні ризики у випадку зменшення іноземних інвестицій чи відпливу капіталу.

4. Корупційні ризики і прозорість банківської системи. Недостатня прозорість та високий рівень корупції у фінансовому секторі можуть призвести до маніпуляцій з активами, виведення коштів за кордон та зловживань у кредитній політиці. Це створює загрози для економічної безпеки та послаблює довіру до фінансової системи, що ускладнює залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій.

5. Вплив фінансових технологій і кібербезпеки. Зростаюча цифровізація банківських послуг підвищує ефективність банківської діяльності, але також збільшує ризики кібератак та шахрайства. Вразливість до кібератак може призвести до втрати даних, фінансових втрат та підриву довіри клієнтів.

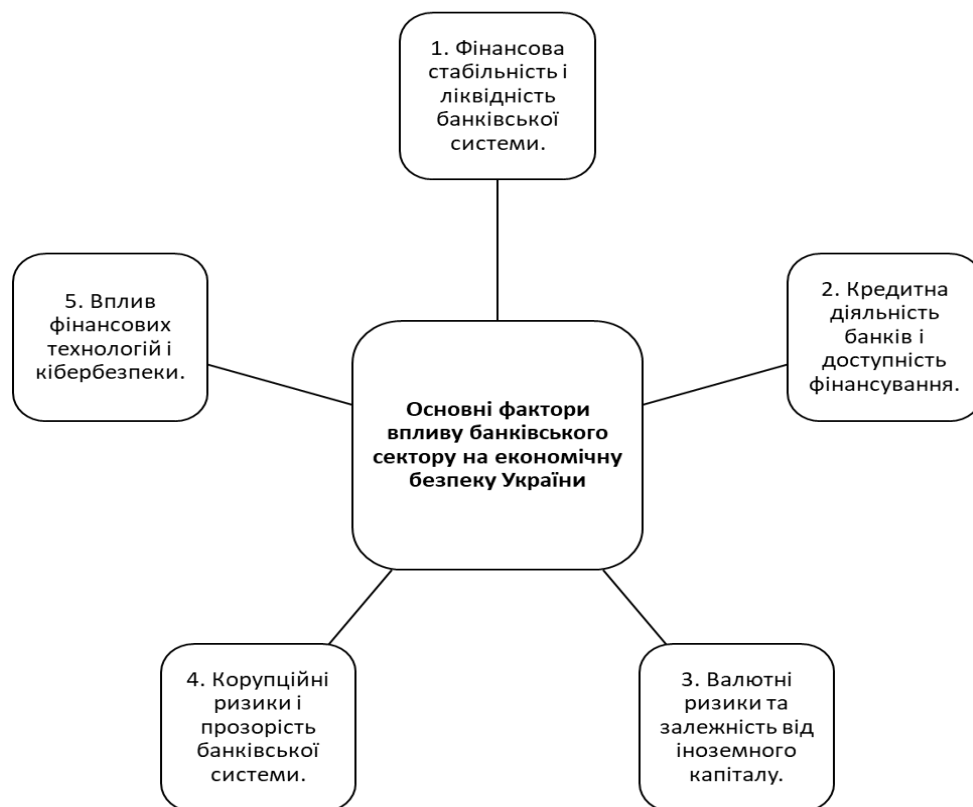

Рис. 1. Основні фактори впливу банківського сектору на економічну безпеку України

Для зниження негативного впливу на економічну безпеку держава використовує низку регуляторних інструментів, спрямованих на підтримку стійкості банківської системи та мінімізацію ризиків:

1. Регуляторний контроль та моніторинг ліквідності. Національний банк України запроваджує регулярний моніторинг та контроль за ліквідністю банків. Це включає встановлення нормативів ліквідності (зокрема, коефіцієнт покриття ліквідністю за всіма валютами (LCRBB), коефіцієнт покриття ліквідністю за іноземними валютами (LCRIB), коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR)), стрес-тестування та аналіз фінансових показників. Постійний контроль за ліквідністю дозволяє попереджати кризові ситуації та забезпечувати стабільну роботу банків навіть під час економічних шоків.

2. Управління кредитними ризиками. Державні регулятори запроваджують вимоги щодо управління кредитними ризиками, включаючи обов'язкове резервування під ризикові активи та контроль за кредитними портфелями банків, встановлення нормативів ліквідності нормативи кредитного ризику

(зокрема, максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (H7), великих кредитних ризиків (H8), максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (H9)). Запровадження чітких вимог до кредитної політики банків дозволяє мінімізувати ризики дефолтів та підтримувати стабільність фінансової системи.

3. Резерви для покриття валютних ризиків. Для мінімізації валютних ризиків НБУ впроваджує механізми накопичення резервів та створення валютних буферів, які дозволяють компенсувати втрати від валютних коливань. Це забезпечує стійкість банківської системи до зовнішніх шоків та знижує ризик дефіциту іноземної валюти на внутрішньому ринку.

4. Фонд гарантування вкладів. Запровадження системи гарантування вкладів підвищує довіру населення до банківської системи, захищає кошти громадян у випадку банкрутства банків та сприяє зниженню ризиків масового вилучення коштів. Це допомагає підтримувати стабільність банківської системи в умовах економічних криз.

5. Посилення прозорості та боротьба з корупцією. Державне регулювання забезпечує прозорість банківської діяльності, впроваджуючи обов'язкове розкриття інформації про власників банківських установ, фінансову звітність та контролюючи операції банківських установ на предмет відповідності законодавчим нормам. Посилення боротьби з корупцією через контроль за корпоративним управлінням знижує корупційні ризики та підвищує довіру до банківського сектору.

6. Кібербезпека та регулювання фінансових технологій. Національний банк України та інші державні органи забезпечують належний рівень кібербезпеки в банківському секторі, що передбачає впровадження стандартів захисту інформаційних систем та здійснення контролю за дотриманням цих стандартів. Підтримка фінансових технологій дозволяє забезпечувати стабільний розвиток банківського сектору, мінімізуючи ризики втрати даних та фінансових активів.

7. Міжнародна співпраця. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку, дозволяє Україні використовувати найкращі світові практики для підвищення стійкості банківського сектору та покращення регуляторної бази. Це допомагає мінімізувати системні ризики та зміцнити економічну безпеку.

Застосування цих інструментів сприяє стабільності банківської системи, зменшує ризики фінансових криз та посилює економічну безпеку країни.

Розвиток банківської системи та економічна безпека держави залежать як від зовнішніх факторів, таких як коливання на міжнародних ринках, зміни валютних курсів і глобальна економічна ситуація, так і внутрішніх проблем, пов'язаних із регуляцією, інституційною стабільністю та фінансовою політикою.

Так, основні зовнішні фактори, які значно впливають на розвиток банківської системи, включають:

1. Глобальні економічні кризи. Періоди економічної нестабільності на світових ринках, такі як рецесії чи фінансові кризи, можуть зменшити доступ до міжнародного капіталу, спричинити відтік інвестицій та призвести до

зниження вартості активів у банківських установах. Це підвищує ризики ліквідності та фінансової стабільності банківської системи.

2. Коливання валютних курсів. Різкі коливання національної валюти відносно іноземних валют можуть негативно вплинути на банківські активи та пасиви, особливо якщо частина з них деномінована у валюті. Це може створити валютні ризики для банків і потребувати додаткових механізмів хеджування.

3. Інфляційні процеси на світовому рівні. Зростання цін на світових ринках може підвищити інфляційний тиск у країні, знижуючи купівельну спроможність клієнтів банків та збільшуючи ризики для банківських установ через можливу невиплату кредитів.

4. Політична та геополітична нестабільність. Зовнішні конфлікти, санкції чи інші форми міжнародної політичної нестабільності можуть порушити економічні зв'язки та знизити інвестиційну привабливість країни, що ускладнює доступ банків до міжнародних фінансових ринків та інвестиційних ресурсів.

5. Зміни в міжнародних регуляторних стандартах. Зміни у вимогах міжнародних регуляторних органів, таких як стандарти Базельського комітету (Базель III), можуть вимагати від банківських установ значних ресурсів для відповідності новим стандартам, що може впливати на їхню прибутковість та фінансову стійкість.

6. Кіберзагрози та технологічні виклики. Глобальні кіберзагрози та розвиток технологій можуть негативно впливати на безпеку банківських установ. Зовнішні кібератаки та загрози з боку фінтех-компаній можуть підірвати довіру до банківської системи та змусити банківські установи вкладати значні кошти в кібербезпеку та цифровізацію послуг.

6. Конкуренція з боку міжнародних фінансових інститутів. Зростаюча присутність глобальних банків, фінансових корпорацій та фінтех-компаній на внутрішньому ринку створює тиск на місцеві банки, змушуючи їх підвищувати якість обслуговування, знижувати тарифи та впроваджувати інновації для збереження конкурентоспроможності.

7. Вимоги до стійкості та екологічності (ESG – environment, social, governance – довкілля, соціальна сфера, управління). Глобальні

тенденції щодо стійкості та екологічності також впливають на банківську систему. Банки стикаються з необхідністю адаптуватися до вимог ESG, що потребує інвестицій у відповідність екологічним та соціальним стандартам.

Постійний вплив зовнішніх факторів на стійкість банківської системи вимагає їх врахування для забезпечення та зміцнення фінансової стабільності й економічної безпеки держави.

Основними внутрішніми проблемами, що стримують розвиток банківської системи та послаблюють економічну безпеку, є:

1. Низький рівень довіри населення. Недовіра до банківської системи, спричинена попередніми кризами та нестабільністю, знижує обсяги депозитів, що обмежує ресурсну базу банків та їх здатність надавати кредити для економіки.

2. Висока частка проблемних кредитів: Велика кількість неповернених або прострочених кредитів (NPL) у портфелях банків знижує їхню ліквідність і прибутковість, змушуючи резервувати значні кошти для покриття можливих втрат, що знижує ресурси для кредитування.

3. Недостатній рівень капіталізації банків. Низький обсяг власного капіталу у багатьох банках обмежує їх здатність протистояти економічним шокам та розширювати кредитування, особливо в періоди підвищених ризиків або криз.

4. Недостатня ефективність управління. Проблеми з управлінськими процесами, неефективне планування та слабкий контроль за ризиками всередині банків обмежують їхню здатність реагувати на виклики, адаптуватися до змін та оптимізувати діяльність.

5. Високий рівень «тіньових» операцій. Тіньові операції та неформальні практики в банківському секторі можуть призводити до зниження прозорості банківської системи, створювати ризики репутації та підривати довіру клієнтів.

6. Обмежена пропозиція сучасних банківських продуктів: Низький рівень інновацій і відсутність конкурентоспроможних фінансових продуктів обмежують можливості банків залучати нових клієнтів та зберігати

існуючих, що знижує прибутковість і потенціал зростання.

7. Слабка система кібербезпеки. Недостатні інвестиції у захист інформаційних систем підвищують ризики кіберзагроз, що може призводити до втрати довіри клієнтів та значних фінансових втрат у разі кібератак.

8. Недостатнє нормативно-правове забезпечення. Прогалини в законодавстві, що регулює діяльність банків, і відсутність достатнього захисту прав кредиторів та вкладників призводять до юридичних ризиків, що може знижувати інвестиційну привабливість та фінансову стійкість банків.

9. Низька фінансова грамотність населення. Недостатній рівень фінансової обізнаності клієнтів банків обмежує попит на банківські продукти та ускладнює взаємодію з клієнтами, що негативно впливає на залучення коштів та розвиток кредитування.

10. Відтік кадрів та низький рівень кваліфікації персоналу. Проблеми з утриманням професійних кадрів, недостатня підготовка та відсутність програм підвищення кваліфікації негативно позначаються на якості обслуговування та ефективності управління у банківських установах.

Вирішення цих внутрішніх проблем є критично важливим для підвищення стабільності, конкурентоспроможності та стійкості банківської системи, а також для зміцнення економічної безпеки держави.

Для вирішення зазначених проблем, які впливають на стабільність банківської системи та економічну безпеку країни, необхідно реалізувати комплекс відповідних заходів. Зокрема:

1. Зменшити дефіцит державного бюджету шляхом раціоналізації державних витрат та вдосконалення податкової системи, що дозволить знизити навантаження на банківський сектор та підвищити фінансову стійкість країни.

2. Розвивати фондовий ринок для диверсифікації джерел капіталу та надання альтернативних інструментів інвестування, що допоможе знизити залежність економіки від банківського кредитування та створить більш конкурентне фінансове середовище.

3. Посилити контроль над ринком землі, акцентуючи увагу на зменшенні тіньових

операцій та легалізації ресурсів, що сприятиме підвищенню прозорості та залученню інвестицій у цей сектор.

4. Підвищити довіру населення до банків шляхом впровадження спеціальних програм, орієнтованих на покращення добробуту громадян, що сприятиме стабільності банківських установ і розширенню їх клієнтської бази.

5. Удосконалити нормативно-правове забезпечення для захисту прав кредиторів та вкладників, що підвищить рівень фінансової безпеки та сприятиме залученню інвестицій у банківський сектор.

6. Покращити якість менеджменту в банківських установах, що дозволить підвищити ефективність управління, знизити ризики та сприятиме стабільному розвитку банків.

7. Впровадити антикризове управління в банківських установах, яке дозволить оперативно реагувати на виклики та загрози, мінімізуючи вплив кризових ситуацій на фінансову систему.

8. Розширити спектр банківських послуг та покращити їхню якість, що сприятиме збільшенню клієнтського попиту та конкурентоспроможності банківського сектора.

9. Створити на базі банків незалежний контролюючий орган для забезпечення прозорості, ефективності взаємодії з населенням та інвесторами, а також для захисту прав споживачів фінансових послуг і запобігання фінансовим порушенням.

Ці заходи допоможуть посилити банківську систему, підвищити економічну безпеку держави та забезпечити стабільне зростання економіки України.

Для зміцнення економічної безпеки України важливо вдосконалювати механізми управління банківським сектором, враховуючи новітні виклики та ризики. Ось кілька основних рекомендацій:

1. Посилення регуляторного контролю та наглядової діяльності. Забезпечення постійного моніторингу та нагляду з боку Національного банку України (НБУ) для виявлення і запобігання ризиків на ранніх етапах. Це може включати автоматизацію контролю за ризикованими операціями, проведення регулярних стрес-тестів та аудитів банків.

2. Впровадження нових стандартів ризик-менеджменту. Розробка чітких вимог щодо управління ризиками, зокрема валютними, кредитними та ліквідними. Впровадження системи раннього попередження, яка дозволить банкам ідентифікувати потенційні загрози та швидко реагувати на них.

3. Зміцнення антикорупційних заходів. Покращення системи внутрішнього контролю для зменшення корупційних ризиків у банківському секторі. Розширення прозорості банківських операцій та посилення відповідальності за порушення фінансової дисципліни.

4. Підвищення фінансової грамотності населення. Проведення освітніх кампаній для підвищення довіри до банківської системи. Поширення інформації про безпеку вкладів, принципи управління заощадженнями, можливості інвестування тощо, що сприятиме стабілізації банківського сектору.

5. Інтеграція нових технологій та цифровізація послуг. Сприяння цифровій трансформації банків, впровадження інноваційних технологій для зниження операційних витрат та підвищення прозорості процесів. Цифровізація знижує ризик фінансових шахрайств і сприяє розвитку дистанційного банкінгу, що може залучити більшу кількість клієнтів.

6. Підтримка банківської конкуренції та зменшення монополізації. Створення умов для входження на ринок нових банків та підтримка розвитку малих і середніх фінансових установ. Різноманітність учасників банківського ринку сприятиме зниженню ризиків і підвищенню надійності банківської системи.

7. Формування резервів для покриття потенційних втрат. Розробка стратегій накопичення резервів для покриття кредитних ризиків, особливо з урахуванням нестабільної економічної ситуації. Резерви підвищують стійкість банків до можливих фінансових криз і сприяють загальній стабільності.

8. Підвищення міжнародної співпраці. Зміцнення зв'язків з міжнародними банками та фінансовими організаціями для обміну досвідом та використання найкращих світових практик. Це сприятиме підвищенню репутації України на фінансовому ринку та залученню інвестицій.

Запровадження цих рекомендацій дозволить покращити стійкість банківської системи України, знизити ризики для вкладників і сприяти економічній стабільності.

Державне управління відіграє вирішальну роль у забезпеченні стабільності та розвитку банківської системи, оскільки саме держава визначає базові політики, які підтримують прозорість, надійність та довіру до фінансових установ. Чітке та ефективне державне регулювання сприяє зміцненню банківського сектора, захисту прав клієнтів та інвесторів, а також мінімізує ризики для економіки в цілому. Ключові аспекти впливу державного управління на банківську систему включають:

1. Регуляторна та наглядова функція. Зокрема, встановлення та дотримання регуляторних стандартів. Держава через свої регуляторні органи, такі як Національний банк України, здійснює контроль за діяльністю банків для запобігання ризиковим операціям та дотримання норм фінансової безпеки. Регулятор задає стандарти для банків щодо достатності капіталу, управління ризиками, ліквідності, а також вимоги до прозорості і звітності. Це дозволяє забезпечити стійкість банків до економічних шоків та зберегти довіру клієнтів. Чіткі регуляції також сприяють уникненню надмірного ризику та фінансових порушень у банківській системі. НБУ, як центральний банк, має інструменти для підтримки ліквідності банківської системи, проведення моніторингу та регулярних стрес-тестів для оцінки стійкості фінансових установ.

2. Забезпечення прозорості і підзвітності банківської системи. Держава зобов'язує банки надавати регулярну звітність, яка дозволяє аналізувати їхню діяльність та фінансовий стан, розкривати інформацію про структуру власності, активи та ризики. Це сприяє підвищенню довіри населення до банків та забезпечує можливість незалежної оцінки їхньої діяльності. Прозорість в управлінні сприяє зниженню ризиків корупції та шахрайства, а також підвищує довіру до банків з боку вкладників та інвесторів. Важливу роль відіграє антикорупційне законодавство, що сприяє очищенню банківського сектору та підвищенню його надійності.

3. Антикризові заходи та монетарна політика: Державне управління вчасно

впроваджує антикризові заходи, такі як підтримка ліквідності банків у періоди економічної турбулентності, реструктуризація проблемних кредитів та підтримка фінансових інститутів, які є критично важливими для економіки. Монетарна політика, включаючи регулювання облікової ставки, визначає умови кредитування, впливає на вартість грошей та доступність фінансування для банків та бізнесу.

4. Встановлення гарантій вкладів. Одним із основних механізмів забезпечення стійкості банківської системи є гарантії для вкладників. Завдяки фонду гарантування вкладів держава забезпечує збереження частини або повної суми вкладів у разі банкрутства банку. Це підвищує довіру населення до банківської системи та зменшує паніку, яка може виникати в кризових умовах.

5. Регулювання та контроль над валютними операціями. Державне управління відіграє важливу роль у контролі за валютними операціями, регулюючи обсяги виведення капіталу та захищаючи банківську систему від значних коливань валютного курсу, які можуть негативно позначитися на стабільності банківських установ.

6. Створення сприятливого правового середовища. Державне управління встановлює правові норми для захисту прав кредиторів, забезпечуючи банкам інструменти для стягнення боргів та управління ризиками. Надійна правова система дозволяє банкам знижувати кредитний ризик, що підвищує доступність кредитування для бізнесу та населення.

7. Підтримка конкуренції в банківському секторі. Державне управління сприяє створенню конкурентних умов у банківському секторі. Створення умов для здорової конкуренції стимулює банки до підвищення якості послуг, зниження вартості кредитів та залучення інновацій, що позитивно впливає на загальну стійкість банківської системи.

8. Підтримка цифровізації банківських послуг. Сучасні цифрові технології, такі як електронний документообіг, дистанційне обслуговування та цифрові банківські сервіси, роблять банківську систему більш стійкою до криз. Держава може стимулювати банки до впровадження інновацій, а також забезпечити правове регулювання нових фінансових

технологій. Сприяння з боку держави в розвитку цифрових технологій у банківському секторі та забезпечення кібербезпеки є важливим кроком для модернізації банківської системи. Інвестиції у фінтех-рішення сприяють розширенню спектра фінансових послуг, підвищенню доступності банківських послуг для населення, особливо в регіонах з обмеженим доступом до традиційних відділень.

9. Міжнародна співпраця та запозичення передових практик. Україна інтегрується у світовий фінансовий ринок, дотримуючись міжнародних стандартів. Завдяки міжнародній співпраці держави забезпечують відповідність банківської системи країни міжнародним стандартам, таким як стандарти Базельського комітету, що сприяє залученню іноземних інвестицій, розширенню можливостей банківського сектору та підвищенню його конкурентоспроможності на міжнародній арені. Це підвищує стабільність банківської системи, оскільки сприяє адаптації передових практик і посиленню відповідальності за виконання зобов'язань. Держава сприяє залученню міжнародних інвестицій та довірі до національної банківської системи.

10. Забезпечення стабільного макроекономічного середовища: Державне управління сприяє стабільності макроекономічних показників, що є важливим для підтримки довіри до банківської системи. Ефективна економічна політика знижує інфляційні ризики, підтримує стабільність національної валюти та забезпечує прогнози зростання, створюючи сприятливі умови для діяльності банківських установ.

11. Освіта та підвищення фінансової грамотності: Держава може також сприяти підвищенню фінансової грамотності населення, що є важливим для зниження ризиків, пов'язаних із неправильним використанням фінансових інструментів. Це дозволяє громадянам робити більш обґрунтовані фінансові рішення, підвищуючи стабільність системи шляхом зменшення випадків паніки та необдуманих дій з боку вкладників. Освітні програми сприятимуть підвищенню обізнаності про роботу банківської системи, захист прав споживачів допоможуть населенню приймати обґрунтовані фінансові рішення.

Отже, державне управління відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості банківської системи через регулювання, нагляд, підтримку інновацій і гарантії безпеки для вкладників. Ефективне управління здатне забезпечити стабільність, довіру і захист банківської системи, що є важливим для економічного розвитку та безпеки країни.

У зарубіжній практиці приділяється особлива увага модернізації методів оцінки стійкості банків. Щодо банківської системи, стійкість передбачає дотримання наступних критеріїв:

1. Наявність позитивної тенденції. Стійкість банківської системи вимагає постійного прогресу у фінансових показниках.

2. Активне кількісне збільшення обсягів. Це стосується як економічної, так і фінансової галузі, що свідчить про зростання активів і зобов'язань банків.

3. Збалансованість показників елементів банківської структури. Включає капітал, фінанси та резерви прибутку, що допомагає уникнути дисбалансу.

4. Зростання як кількісних, так і якісних показників. Стійкість передбачає укрупнення діяльності банку та оптимізацію якості наданих послуг.

5. Наявність підстав для подальшого розвитку. Це означає наявність стратегій і ресурсів, що забезпечують сталий прогрес.

6. Рівновага у розвитку базових елементів банківської діяльності. Супроводжується диверсифікацією портфелів банківських інвестицій і зменшенням специфічних банківських ризиків.

7. Реалізація рівноваги серед різних елементів банківської діяльності. Включає гармонійне функціонування всіх складових банківської системи для досягнення загальної стабільності.

Ці критерії є основою для оцінки стійкості банківської системи та її здатності до адаптації в умовах економічних змін.

Отже, стійка банківська система є невід'ємною складовою динамічно розвиваючої економіки країни. Неспроможні банки, в свою чергу, становлять загрозу не лише для всього банківського сектору, а й мають прямий вплив на реальний сектор економіки, який є основою національної

економіки. Банки здійснюють вплив на економіку через виконання своїх функцій: залучення та накопичення тимчасово вільних коштів, посередництво у кредитуванні, обробку розрахунків і платежів, а також створення кредитних грошей. Ці функції забезпечують стабільність фінансової системи і сприяють економічному розвитку.

Основні завдання банківської системи полягають у забезпеченні «здорового» функціонування економіки, що зумовлює високий рівень кореляції між економічною безпекою країни та станом економічної безпеки банківського сектора. Цей взаємозв'язок підтверджує, що стабільна та ефективна банківська система є критично важливою для загальної економічної безпеки, оскільки вона забезпечує фінансову підтримку, сприяє інвестиціям і підтримує ліквідність у реальному секторі економіки.

Банківський сектор є більш вразливим і схильним до ризиків у порівнянні з іншими галузями, оскільки банки піддаються ризику фінансових втрат, таких як втрати власних коштів, недоотримання доходів і додаткові витрати, що виникають унаслідок певних фінансових операцій. Ця підвищена уразливість зумовлена специфікою банківської діяльності, яка включає обробку великих обсягів фінансових транзакцій, управління кредитними ризиками та підтримку ліквідності, що робить банки чутливими до коливань економічної ситуації та змін у фінансових умовах.

Економічна безпека банку визначається низкою факторів, серед яких:

- Наявність конкурентоспроможного середовища на ринку банківських послуг. Сильна конкуренція сприяє підвищенню якості обслуговування та інноваційності продуктів.
- Механізм регулювання, контролю та нагляду. Ефективна діяльність Центрального банку у контролі за комерційними банками забезпечує фінансову стабільність і захист інтересів вкладників.
- Рівень розвитку національної економіки. Сильна та стабільна економіка створює умови для розвитку банківської системи та зниження ризиків.

- Вплив зовнішніх та внутрішніх джерел фінансування. Доступ до різних джерел фінансування впливає на ліквідність та можливість для кредитування.
- Стабільність національної валюти. Висока стабільність валюти забезпечує довіру до банківської системи і знижує ризики валютних коливань.

Ці фактори в сукупності формують економічну безпеку банків, впливаючи на їх стабільність, ефективність та здатність протистояти фінансовим викликам.

У зв'язку з цим зростає значення забезпечення безпеки банківської системи України. Це необхідно для підтримання стабільності фінансового сектора, захисту від зовнішніх та внутрішніх ризиків, забезпечення надійності функціонування банків та збереження довіри клієнтів. Надійна банківська система є фундаментом для економічного зростання країни, ефективного функціонування ринку капіталу та фінансової підтримки реального сектора економіки.

Функціонування банківської системи можна вважати ефективним, коли банки активно взаємодіють із реальним сектором економіки, сприяючи його економічному розвитку. Це передбачає надання банками кредитних ресурсів, інвестицій та фінансових послуг, які стимулюють виробництво, підтримують підприємництво, розширюють можливості для інновацій та створюють умови для стабільного зростання реального сектора економіки.

Участь банків в інвестиційних процесах сприяє створенню сприятливих умов для діяльності суб'єктів господарювання, забезпечуючи доступ до фінансових ресурсів, необхідних для розвитку та розширення бізнесу. Крім того, банки відіграють стабілізуючу роль, впливаючи на економічну ситуацію в цілому, завдяки ефективному розподілу капіталу та підтримці інвестиційної активності в країні.

Пріоритетним завданням є розвиток реального сектора економіки, орієнтованого переважно на внутрішній ринок. Збалансована взаємодія банківського сектора з реальним сектором забезпечує стійкий економічний розвиток країни, а ефективність цієї взаємодії залежить від наявності сприятливого інвестиційного клімату. Такий баланс дозволяє

стимулювати внутрішнє виробництво, збільшувати інвестиції та створювати умови для стабільного економічного зростання.

Нині актуальність проблеми взаємодії банківської системи з реальним сектором економіки та її впливу на економічне зростання зумовлена низкою чинників. Одним із ключових чинників є недостатня участь банків у кредитуванні підприємств, що стримує розвиток реального сектора економіки. Це обмежує фінансові можливості бізнесу, знижує темпи оновлення виробництва та уповільнює економічне зростання країни.

Кредитування є одним із ключових механізмів, що забезпечує сталий економічний розвиток країни, фінансову стабільність та зміцнення потенціалу України як на шляху до Перемоги, так і під час повоєнного відновлення. Рада з фінансової стабільності вбачає обмежений та нерівномірний доступ на ринку кредитування, що є відголосками економічної та фінансової кризи, викликані повномасштабною війною, розпочатою росією в 2022 році [15, с. 2].

Повернення до сталого функціонування кредитного ринку в Україні має стратегічне значення для забезпечення розвитку сильної економіки, військово-промислового комплексу України, повоєнного відновлення та відбудови. Кредитування є одним із ключових механізмів фінансування реального сектору, підтримки підприємництва, інновацій та зміцнення економічної безпеки держави. Посилення доступу до кредитних ресурсів сприятиме розвитку підприємництва, залученню інвестицій, створенню нових робочих місць та поверненню українців з-за кордону [15, с. 2].

Необхідно також зазначити, що взаємодія банківського сектора з реальним сектором економіки визначається, насамперед, об'єктивними економічними умовами, в яких функціонує банківська система. Це означає, що Національний банк України повинен проводити стимулюючу політику та розробити механізм диференційованого регулювання банківських установ, що дозволить адаптувати умови кредитування та фінансування до специфіки різних секторів економіки. Це сприятиме більш ефективній підтримці розвитку реального сектора та покращенню економічної ситуації в країні.

Отже, позитивний розвиток стійкості банківської системи та її взаємодія з реальним сектором економіки, що забезпечують ефективне функціонування економіки, свідчать про високий рівень залежності економічної безпеки від стану банківської системи. Це підкреслює важливість підтримки стабільності та ефективності банківських інститутів для забезпечення загальної економічної безпеки країни.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Економічна безпека держави визначає її здатність підтримувати баланс між розвитком і захистом економічних інтересів, що дозволяє країні ефективно розвиватися, захищатися від кризових явищ і зберігати стійкість у сучасному глобалізованому світі.

Банківська система України відіграє ключову роль у фінансовій системі країни, будучи центральною ланкою всіх економічних відносин. Як невід'ємна частина фінансової системи, вона тісно пов'язана з економікою та її різними галузями. Банківська система є важливою складовою інфраструктури, що забезпечує обслуговування реального сектору економіки, впливаючи на ефективність розподілу ресурсів та фінансову стабільність. Її діяльність залежить від рівня розвитку реального сектору, одночасно формуючи умови для економічного зростання та стабільності. Таким чином, розвиток банківської системи та її взаємодія з реальним сектором є критично важливими для загального стану національної економіки.

Отже, стійка банківська система створює фундаментальну основу для економічної діяльності, забезпечуючи суб'єктів необхідними ресурсами, інструментами та стабільними умовами для функціонування та розвитку [Інтернет]. Виявлені зовнішні фактори і внутрішні проблеми, що негативно впливають на банківський сектор, водночас створюють ризики для економічної безпеки країни, перешкоджаючи її стабільному та ефективному розвитку країни.

Розвиток банківського сектору та його взаємодія з економічною безпекою України є складним процесом, що вимагає скоординованих дій державних органів.

Впровадження ефективних інструментів державного регулювання, спрямованих на управління ризиками та підтримання стійкості банківської системи, допомагає знижувати ризики для економічної безпеки. Ефективне використання монетарної політики, управління кредитними і валютними ризиками, боротьба з корупцією, підтримка кібербезпеки та прозорості у фінансовому секторі сприятиме зміцненню банківської системи України та забезпеченню її стабільного розвитку.

Державне управління відіграє ключову роль у забезпеченні стійкості банківської системи, адже воно визначає основні політики, які підтримують стабільність, прозорість та надійність фінансових установ. Ефективні інструменти державного регулювання фінансової безпеки поєднують монетарні, фіскальні, нормативні та інституційні заходи, спрямовані на зниження ризиків та підтримку стабільності. Вони працюють у комплексі для забезпечення фінансової стійкості та підвищення довіри до банківської та фінансової системи в цілому.

Таким чином, державне управління не лише забезпечує базові умови для функціонування банківської системи, а й формує умови для її сталого розвитку, захищаючи економічні інтереси населення та підтримуючи загальну стабільність фінансової системи.

Реалізація запропонованих заходів сприятиме зміцненню банківської системи України, посиленню економічної безпеки, створенню основи для стабільного економічного зростання та підвищенню стійкості України до зовнішніх і внутрішніх викликів.

Перспективи подальших розробок включають детальне вивчення ефективності державних інструментів управління для зниження ризиків банківського сектору, а також аналіз впливу міжнародного досвіду на розробку нових підходів до фінансової стабільності. Подальші дослідження будуть спрямовані на вивчення механізмів адаптації банківського сектору до сучасних викликів, таких як цифровізація, вплив фінансових технологій і зміна глобальної економічної кон'юнктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Akimova L. Role and place of economic security in the system of state regulation providing for national security of Ukraine. Public management: collection. February 2018. № (12). P. 15–27. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/role-and-place-of-economic-security-in-the-system-of-state-regulation-providing-for-national-security-of-ukraine>
2. Буряк О. Сутність, елементи та ознаки банківської системи ринкової економіки. *Сталий розвиток економіки*. 2014. № 3. С. 242–248.
3. Кириченко О., Мелесик С. Економічна безпека банківської системи України в умовах глобальної фінансової кризи. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 8 (98). С. 223–232.
4. Коваленко В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. 228 с.
5. Реверчук О. Банківський сектор та його структура в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2009. Вип. 19. С. 420–424.
6. Шавалюк Л. Банківський сектор. Між «вчора» і «завтра». *Тиждень*. ua. 2017.
7. Основи економічної безпеки : підруч. / О. М. Бандурка, В. Є. Духов, К. Я. Петрова, І. М. Червяков. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 236 с.
8. Ілляшенко С. Н. Складові економічної безпеки підприємства і підходи до їх оцінки. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 3. С. 12–19.
9. Новікова О. Ф., Покотиленко Р. В. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення : монографія. Донецьк : ІЕП НАН України, 2006. 407 с.

10. Пастернак-Таранущенко Г. Економічна безпека держави: проблеми та механізми їх розв'язання. *Вісник НАН України*. 1998. № 11–12. С. 67–71.
11. Франчук В. І., Корчинський І. О. Економічна безпека держави: історичні аспекти та характеристика сутності. *Ефективна економіка*. 2019. № 8. С. 1-6 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/9.pdf
12. Буковська О. Д., Пойда-Носик Н.Н. Економічна безпека України у контексті транс-кордонного співробітництва. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Економіка. 2011. Вип. 32. С. 50–55.
13. Machovski H. Ost-West Handel: Entwicklung, Interessenlagen. *Aussichten / Aus Politik u. Zeitgeschichte*. Bonn. 1985. № 5. pp. 39-44.
14. Пендюра М. Національна безпека України в контексті сучасних європейських геополітичних трансформацій: дис. канд. юрид. наук. 12.00.01. К., 2005. 212 с.
15. Стратегія з розвитку кредитування. Національний банк України. 24 червня 2024. 15 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Lending_development_strategy_2024.pdf?v=9

REFERENCES

1. Akimova, L. (2018). Role and place of economic security in the system of state regulation providing for national security of Ukraine. *Public management: collection*. February, 12, 15–27. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/role-and-place-of-economic-security-in-the-system-of-state-regulation-providing-for-national-security-of-ukraine>
2. Buryak, O. (2014). The essence, elements and features of the banking system of the market economy. *Sustainable economic development*, 3, 242–248.
3. Kyrychenko, O., and Melesyk, S. (2009). Economic security of the banking system of Ukraine in the conditions of the global financial crisis. *Actual problems of the economy*, 8 (98), 223–232.
4. Kovalenko, B. (2010). Strategic management of financial stability of the banking system: methodology and practice: monograph. Sumy: DBZ «UABS NBU», 228.
5. Reverchuk, O. (2009). Banking sector and its structure in Ukraine. *Formation of market economy in Ukraine*, 19, 420–424.
6. Shavalyuk, L. (2017). Banking sector. Between «yesterday» and «tomorrow». *Week*. u.a.
7. Basics of economic security: subclass. (2003). O. M. Bandurka, V. E. Dukhov, K. Ya. Petrova, I. M. Chervyakov. Kharkiv: Publication of the National internal university of affairs, 236.
8. Ilyashenko, S. N. (2003). Components of economic security of the enterprise and approaches to their assessment. *Actual problems of the economy*, 3, 12–19.
9. Novikova, O. F., and Pokotylenko, R. V. (2006). Economic security: conceptual definition and mechanism of provision: monograph. Donetsk: IEP of the National Academy of Sciences of Ukraine, 407.
10. Pasternak-Taranushchenko, G. (1998). Economic security of the state: problems and mechanisms of their solution. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 11–12, 67–71.
11. Franchuk, V. I., and Korchynskyi, I. O. (2019). Economic security of the state: historical aspects and characteristics of the essence. *Efficient economy*, 8, 1-6 URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/9.pdf
12. Bukovska, O. D., and Poida-Nosyk, N. N. (2011). Economic security of Ukraine in the context of cross-border cooperation. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Economy*, 32, 50–55.

13. Machovski, H. (1985). Ost-West Handel: Entwicklung, Interessenlagen. Aussichten / Aus Politik u. Zeitgeschichte. Bonn, 5, 39-44.
14. Pendyura, M. (2005). National security of Ukraine in the context of modern European geopolitical transformations: dissertation. Ph.D. law of science 12.00.01. K. 212.
15. Strategy for credit development (2024). National Bank of Ukraine. June 24, 15. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Lending_development_strategy_2024.pdf?v=9

Yevhen Chaikovskiy, PhD student, West Ukrainian National University, Ukraine

The influence of the banking sector on the economic security of Ukraine: factors, threats and public administration tools for their minimization

Abstract

As a result of the analysis, it was established that the banking system of Ukraine plays a key role in ensuring the economic security of the state, since the stability of the banking sector directly affects the financial stability of the country, opportunities for economic growth, and the well-being of the population. An analysis of the factors affecting the stability of the banking sector and the economic security of the country was carried out. The role of state administration, in particular the National Bank of Ukraine, in ensuring the stability of the banking system is studied. Effective tools of state regulation to increase financial security have been identified. The recommendations for improving the banking sector management mechanisms in order to strengthen the economic security of Ukraine are substantiated.

Keywords: economic security; economic security of the state; economic security of banks; banking sector; financial stability; liquidity of the banking system; National Bank of Ukraine.

Cite as: Chaikovskiy, Y. (2024). The influence of the banking sector on the economic security of Ukraine: Factors, threats, and public administration tools for their minimization. *Economic analysis*, 34 (4), 365-380. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.365>